

תוכן עניינים

פרק א': היסטוריה חקיקתית	1
פרק ב': מהות ותכלית	3
פרק ג': היסוד הנפשי	9
פרק ד': הפקרה - עבירת מחדל - כללי	13
פרק ה': יסודות עבירת ההפקרה המגבשים את ההרשעה בעבירת הפקרה לאחר פגיעה לפי פקודת התעבורה	23
1. כללי	23
2. יש לצמצם את השימוש בעבירת ההפקרה לאותם מקרים בהם דבק פסול מוסרי-חברתי חמור בהתנהגותו של אדם המעורב בתאונה - מקרים בהם המעורב בתאונה אינו מגיש עזרה לנפגע התאונה כנדרש לפי סעיף 64א(ה) לפקודה	24
פרק ו': כיצד יש לנהוג במקרים של תאונות דרכים?	53
פרק ז': חובת הסיוע - חובה מוסרית	55
פרק ח': מהן הזכויות של נפגעי עבירת ההפקרה	73
פרק ט': האם ניתן להרשיע נוסע ברכב בעבירה של הפקרה לאחר פגיעה?	79
1. כללי	79
2. האם ניתן להרשיע נוסע ברכב כמבצע בצוותא?	79
3. האם ניתן להרשיע נוסע ברכב כמסייע לעבירה של הפקרה לאחר פגיעה?	88
פרק י': דיני מעצרים	121
1. מבוא	121
2. מעצר עד תום ההליכים	121
2.1 כללי	121
2.2 ראיות לכאורה	124
2.3 עילת מעצר	142
2.4 "חזקת המסוכנות" וחלופת מעצר	149
2.4.1 "חזקת המסוכנות"	149
2.4.2 חלופת מעצר	151
2.4.3 "חזקת מסוכנות" וחלופת מעצר בעבירת הפקרה לאחר פגיעה	159
2.5 שחרור בערובה	167
2.5.1 כללי	167
2.5.2 שחרור בערובה בעבירת הפקרה	170
פרק י"א: תיקון 113 לחוק העונשין	173
פרק י"ב: רף הענישה בעבירת הפקרה לאחר פגיעה	175

185	פרק י"ג: הסדרי טיעון.....
201	פרק י"ד: הרשעה על-פי הודאה.....
פרק ט"ו: מהי הענישה הראויה בבתי-המשפט בעבירת הפקרה לאחר	
203	פגיעה?.....
205	פרק ט"ז: בית-המשפט השלום ותעבורה.....
205	1. בית-משפט שלום.....
209	2. בית-משפט לתעבורה.....
221	פרק י"ז: בית-המשפט המחוזי.....
221	1. כערכאה ראשונה.....
232	2. כערכאת ערעור.....
243	פרק י"ח: בית-המשפט העליון.....
253	פרק י"ט: הלכות בתי-המשפט.....
253	1. זיכוי מעבירת הפקרה.....
256	2. זיכוי מחמת הספק מעבירת הפקרה.....
	3. נסיבות ביצוע העבירה, היעדרו של תהליך שיקומי ממשי, עוצמת הפגיעה במתלוננת, עברם הפלילי של המערערים, כולם מובילים למסקנה כי העונש שנגזר על המערערים הוא ראוי.....
304	4. לאחר שהמשיב פגע ב- י', לא נותר ספק בליבו ביחס לטיב הפגיעה בנפגע העבירה, ובכל זאת המשיב העדיף שלא להזעיק כוחות הצלה אלא לנסות ולהימלט מאימת הדין, ומכאן החומרה היתרה שבמעשיו.....
305	5. קיים חשש ממשי להימלטות מאימת הדין ולשיבוש הליכי משפט, הנובע מהעובדה שלעורר, תושב האזור, מיוחסת הימלטות מזירת האירוע, הפקרה של המנוח בתאונה, וחזרה לביתו שבאזור למשך חודש ימים, תוך ניתוק הטלפון הנייד שלו.....
306	6. נסיבות המקרה מלמדות, כי היה קיים סיכוי למנוע תוצאה זו עם מתן סיוע רפואי למנוחה בסמוך לאחר שהתמוטטה.....
307	7. עניין "כהן" - פרשנות מחודשת לעבירת ההפקרה לאחר פגיעה.....
307	8. החובה המוסרית להגיש עזרה לנפגע אחרי תאונה ובכלל, ולהזעיק את שירותי ההצלה, נובעת מן הכלל "לא תעמוד על דם רעך".....
308	9. העבירה של הפקרה לאחר פגיעה אף היא קשה ומכוערת. היא פוגעת "בשורשי הסולידריות החברתית והאישית המינימלית לקיומה של חברה תקינה; בריחתו של הנהג מן המקום היא מעשה אנטי חברתי ואנטי מוסרי מובהק וראוי הוא כי ייענש בכל חומר הדין".....
309	10. בגרימת התאונה, שהובילה למותו של המנוח, תוך הפקרתו במקום, פגע הנאשם באופן קשה בערכים החברתיים של הגנה על קדושת החיים, שמירה על שלומם וביטחונם של משתמשי הדרך, הסולידריות החברתית המחייבת להעניק סיוע למי שנפגע בתאונה, והאינטרס הציבורי שבבירור אופן קרות התאונה וזהות האחראי לה.....
310	

11. הנאשם לא עצר במקום או קרוב לו אלא האיץ את נסיעתו ועזב את מקום ההתנגשות בנסיעה רציפה.....	310
12. יש לציין לחומרה את נהיגתו של הנאשם בעת האירוע כשהוא שיכור, ובדמו תוצר חילוף חומרים של החומר הפעיל בקנביס בריכוז של 81 ng/ml. הנאשם לא עצר לאחר הפגיעה במנוחה, ברח מהמקום והמשיך בנסיעה עם רכבו, בעוד השמשה הקדמית מנופצת לחלוטין עד שעצר במרחק של כ- 300 מטרים ממקום התאונה.....	311
13. המטרה העיקרית של הנורמה הקבועה בעבירת ההפקרה לאחר פגיעה הינה הבטחת הגשת עזרה מידית לנפגע בתאונת דרכים על-ידי נהג שהיה מעורב בתאונה. לצד מטרה זו עומדות המטרות של בירור נסיבות התאונה ומיצוי הדין עם הנהג שגרם לה, ועיגון החובה המוסרית של מי שהיה מעורב באירוע בו נפגע אדם, לסייע לאדם שנפגע.....	312
14. להתנהגותו חסרת המעצורים של הנאשם התלוותה עבירה חמורה ביותר ובזוויה של הפקרה לאחר פגיעה עת הותיר את הנפגעים בשטח, למרות שידע שפגע בהם, ועזב את המקום מבלי להושיט להם סיוע או להזעיק עזרה.....	313
15. ביצוע עבירות של חבלה בכוונה מחמירה והפקרה אחרי פגיעה, עת הנאשם ניסה להימלט מהזירה לאחר שניידת משטרה חסמה את היציאה מהרחוב. במקום לעצור את רכבו, כאשר השוטר אלכס רץ לכיוון דלת נהג הרכב ומנסה לתפוס בידית הדלת, בחר הנאשם להסלים האירוע ולנהוג את רכבו לאחור ולעבר המתלוננים והפעוט.....	313
16. כתוצאה מהתאונה המנוח הוטח על שמשות הרכב, שהתנפצה, ונפל על הכביש. הנאשם, שהבחין במנוח שנפגע, נסע מהמקום בלא שירד מהרכב על-מנת לעמוד על תוצאות התאונה, ובלא שהזעיק עזרה.....	314
17. הנאשם בחר שלא לחדול ולהפסיק את מעשיו, אלא המשיך להימלט ברכבו תוך הסלמת המצב.....	315
18. הנסיבות הקשורות בביצוע עבירת ההפקרה לאחר פגיעה, כאן, חריגות. המדובר בתאונה שהתרחשה תוך כדי נהיגה במלגזה, ברחבת מפעל בו עבד הנאשם, המכוסה על-ידי מצלמות אבטחה. כשבזמן התאונה היו במקום עובדים רבים.....	316
19. אין לקבל את טיעון ב"כ הנאשם בשלב הטיעון לעונש, כי הנאשם עזר לנאשם אך עזב את מקום התאונה ללא מסירת פרטים.....	317
20. העבירות אותן בצע הנאשם הינן חמורות, בפרט בהתייחס לעבירת ההפקרה לאחר פגיעה, אשר לצידה הן דופי פלילי והן דופי מוסרי.....	318
21. הערכים החברתיים המוגנים שנפגעו בביצוע עבירת ההפקרה בה הורשע הנאשם הם סולידריות חברתית ועזרה הדדית, ביטחונם ושלמות גופם וחייהם של משתמשי הדרך ושלטון החוק והסדר הציבורי.....	319

22. ההתנהגות המצופה מנהג, בראש ובראשונה היא לעצור את רכבו לאחר התרחשות התאונה אך בכך לא מסתיימת חובתו המשפטית. על הנהג לקחת אחריות לאירוע בו היה מעורב כאשר משמעותה של אחריות זו היא, בין היתר, הישארות במקום האירוע עד למיצוי הליכי הבירור על-ידי גורמי הרפואה ואכיפת החוק 320.
23. ההפקרה בלבד הוא מהמחמירים שבעבירות שבפקודת התעבורה, וזאת משום השלכותיו החמורות של המעשה 321.
24. הנאשם, על-אף שידע שהיה מעורב בתאונת דרכים, בה נפגע אדם, ויכול היה להבחין בהולכת הרגל טרם התאונה, במהלכה, ולאחריה, המשיך בנסיעה, ללא שעצר וללא שעמד על תוצאות התאונה, מבלי שהזעיק עזרה ומבלי שהודיע למשטרה 322.
25. תכלית החוק הינה למגר תופעה קשה של הפקרת נפגעים בתאונת דרכים, ללא הושטת עזרה, בעיקר מקום בו אין עדי ראיה לתאונה ורב החשש שהנהג הפוגע יימלט על נפשו מפני אימת הדין, אגב נטישת הנפגע. הנורמה הקבועה בסעיף 64א(ב) לפקודת התעבורה נועדה להבטיח מתן עזרה מיידית לנפגע בזירת התאונה על-ידי הנהג המעורב. בד בבד, היא נועדה למנוע מנהג מלחמוק מאחריות לתאונה, ולהקל על רשויות אכיפת החוק לברר כיצד נגרמה התאונה ומי אחראי לה 323.
26. מעשהו זה של הנהג הבורח פוגע בשורשי הסולידריות החברתית והאישית המינימאלית לקיומה של חברה תקינה. בריחה של נהג מן המקום היא מעשה אנטי-חברתי ואנטי-מוסרי מובהק, וראוי הוא כי ייענש בכל חומרת הדין 323.
27. עבירת ההפקרה נחשבת לאחת העבירות החמורות בדיני התעבורה, ומדיניות הענישה הנוהגת בעבירה זו מדגישה את הצורך בהרתעה, הן כללית והן אינדיבידואלית, כדי למגר את התופעה של הפקרת נפגעי תאונות דרכים ללא הושטת עזרה, ולהבהיר כי הימלטות ממקום תאונה אינה משתלמת 324.
28. הפקרת אדם לאחר תאונה יש בה מימד חמור במיוחד. מימד זה בא לידי ביטוי בפן הבלתי-מוסרי אשר מתנוסס מעל מעשה קשה. זהו אותו פן אשר מזעזע את הנפש ומעורר את סלידתנו העמוקה. הנורמה של איסור על הפקרה, מעבר לתכליתה להגן על הנפגע ולהקל על אכיפת החוק ביחס לנהגים עבריינים, נועד לעגן במשפט את החובה המוסרית החלה על אדם המעורב באירוע פוגעני לסייע לזולתו שנפגע, לדאוג לשלומו ולהציל את חייו 324.

29. הנאשמות נהגה בשעת לילה ברכבה, בכביש ישר, יבש ותיקין המואר היטב בתאורת רחוב תקינה, ועמד לרשותה שדה ראייה של כ- 70 מטר לכיוון המנוחה והנפגעת שחצו את הכביש. למרות האמור, הנאשמות כלל לא שמה ליבה למתרחש לנגד עיניה, לא שינתה נהיגתה במאומה והתנגשה במנוחה ובנפגעת שהספיקו להגיע למרכז הכביש אותו חצו. הכל כתוצאה מבחירתה לעלות על הכביש לאחר שימוש בסמים. וכמו להוסיף פשע על פשע, הנאשמת לא הסתפקה בנהיגה בשכרות והמתתה של המנוחה. אלא על-אף שהנאשמת חשדה שפגעה בהן, הנאשמת המשיכה בנסיעתה מבלי לעמוד על תוצאות התאונה ומבלי להזעיק עזרה כדי לנסות ולהציל את נפגעי התאונה לה גרמה ובכך אף ביצעה עבירת הפקרה 325.

30. בשנים האחרונות חלה מגמת החמרה בענישה הנוהגת בעבירת ההפקרה, לאור תיקון 101 לפקודת התעבורה. במסגרת התיקון ביקש המחוקק להחמיר את הענישה בעבירת ההפקרה, במיוחד כאשר ההפקרה נעשית בנסיבות מחמירות שבהן המפקיר היה מודע - בכוח או בפועל - לכך שבתאונה נפגע אדם או שנגרמה לו חבלה חמורה. במסגרת התיקון הוחמר העונש הקבוע לצד העבירה מ- 9 ל- 14 שנות מאסר 325.

31. בית-המשפט ציין לא אחת את תרומתו של בית-המשפט למיגור תופעה זו של הפקרת נפגע עבירה לאחר פגיעה גם כאשר מדובר בנאשמים נעדרים עבר פלילי 325.